

De Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
8 februari 2023

Ons kenmerk
4475312

nota

Verzending Jaarplan Rechtspraak 2023 aan de Tweede en Eerste Kamer

1 Aanleiding

De verzending van het Jaarplan Rechtspraak 2023 aan de Tweede en Eerste Kamer.

2 Geadviseerd besluit

Op grond van artikel 102 van de Wet op de rechterlijke organisatie stelt de Raad voor de rechtspraak jaarlijks voor de Raad en de Gerechten een jaarplan vast. In dit jaarplan wordt een omschrijving gegeven van de prioriteiten van de Rechtspraak en de acties die ondernomen zullen worden om de rechtspraak in Nederland naar een hoger niveau te tillen. In het jaarplan voor 2023 geeft de Raad aan welke stappen de Raad wil zetten om de toegang tot de rechter te verbeteren, welke stappen de raad zet op het gebied van tijdigheid en voorspelbaarheid en welke acties de raad onderneemt op vlak van innovatie. Het jaarplan voor 2023 is op 6 februari 2023 door de voorzitter van de Raad voor de rechtspraak aan u toegezonden. Bij wet wordt u geacht dit jaarplan onverwijld aan beide kamers der Staten-Generaal toe te zenden. U wordt geadviseerd dit te doen door middel van een korte aanbiedingsbrief (zie bijlagen).

3 Toelichting op het Jaarplan 2023

Het Jaarplan bestaat uit vijf hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk wordt aan de hand van de missie en visie beschreven hoe de Rechtspraak in 2023 haar missie ten dienste van de samenleving wil realiseren. Uit de missie en visie vloeit de agenda van de Rechtspraak voort. De agenda van de Rechtspraak omvat 5 doelen waaraan de komende jaren met prioriteit wordt gewerkt (deze doelen zijn in vergelijking met de doelen van het jaar 2022 ongewijzigd gebleven):

1. De Rechtspraak is tijdig en voorspelbaar;
2. de toegang tot de rechter wordt digitaal en op laagdrempelige wijze verleend;
3. de Rechtspraak werkt actief samen in netwerken en is daarin betrouwbaar;
4. de Rechtspraak werkt met een menselijke maat;
5. de Rechtspraak is divers samengesteld en zorgt voor inclusiviteit.

Het tweede hoofdstuk omschrijft welke activiteiten de Rechtspraak in 2023 wil ondernemen om rechtvaardige, toegankelijke, tijdige en transparante rechtspraak te realiseren die inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen. Een aantal belangrijke activiteiten en ontwikkelingen die het jaarplan noemt zijn de volgende:

- De rechtbanken streven naar een kwalitatief hoogwaardige, maatschappelijk relevante en efficiënte afhandeling van ongeveer 1,5 miljoen rechtszaken,

waarvan 63% kantonzaken, 17% civiele zaken, 13% strafzaken en 7% voor verschillende typen bestuurszaken. De gerechtshoven verwachten 58.000 zaken, waarvan 69% strafzaken en 18% civiele zaken.

- In het kader van rechtvaardige rechtspraak zijn onder andere naar aanleiding van de toeslagenaffaire, reflectietrajecten gestart en worden ervaringen van rechters en potentiële knelpunten zo nodig bekend gemaakt bij de wetgever.
- In het kader van transparantere rechtspraak gaat de rechtspraak meer en verantwoord uitspraken publiceren waarbij het uitgangspunt 'publiceren tenzij is'. In dit kader zal de rechtspraak werken aan verbetering van de toegankelijkheid en kwaliteit van de openbare registers die de rechtspraak beheert. Ook heeft de Rechtspraak een actieplan geformuleerd met maatregelen om vanaf 2030 een klimaatneutrale bedrijfsvoering te hebben.
- De Rechtspraak is sinds 2020 bezig met het werven van meer rechters in opleiding, van circa 80 naar 130 per jaar. Dit mede met een werkgeverscampagne en de start van een traineeprogramma voor recent afgestudeerde juristen.
- De landelijke inloopkamer is ingezet om de werkvoorraden in te lopen. Deze landelijke inloopkamer richt zich (per team) op 1 zaakstroom of werkwijze, waardoor er meer focus is en meer zaken met minder mensen kunnen worden afgehandeld.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
8 februari 2023

Ons kenmerk
4475312

Hoofdstuk 3 van het jaarplan staat in het teken van de financiën. Ons ministerie stelt jaarlijks een bijdrage beschikbaar aan de Rechtspraak. De Rechtspraak ontvangt een bijdrage gebaseerd op aantallen zaken en bijbehorende prijs, die geldt voor 3 jaar. Van die bijdrage gaat ongeveer 60% naar het primaire proces. De overige 40% van de middelen van de Rechtspraak wordt lumpsum gefinancierd en zijn onder meer bedoeld voor landelijke overhead, huisvesting, ICT en megazaken in het strafrecht en bijzondere zaken die in een gerecht voorkomen.

De verwachte kosten van de Rechtspraak in 2023 bedragen op basis van de begroting, het prijsakkoord voor de prijsperiode 2023-2025 en overige gemaakte afspraken, 1,3 miljard euro.

In hoofdstuk 4 omschrijft het jaarplan de risicobereidheid van de Rechtspraak gevolgd door de strategische evaluatie agenda van de Rechtspraak in hoofdstuk 5.

4 Politieke en bestuurlijke context

In het voorwoord van het Jaarplan gaat de voorzitter van de Raad in op de procedures tegen de overheid. Deze procedures gaan steeds vaker mis omdat de dwangsom niet meer blijkt te werken. *'Zo'n dwangsom is een post op de balans geworden. Het is ingecalculeerd. Het is de handdoek in de ring van een overheid die dreigt vast te lopen. En het gaat niet alleen om dwangsommen'*, aldus de voorzitter van de Raad.

Volgens de voorzitter van de Raad wordt hiermee het collectieve vertrouwen in de overheid geschaad. De voorzitter van de Raad vraagt zich hiermee af wat de uitspraak van de rechter nog waard is als de overheid deze naast zich neer kan leggen. Ook constateert de voorzitter dat het opleggen van een dwangsom (als een overheidsorgaan niet of te laat beslist), niet meer werkt. Die wordt voor lief genomen en heeft dus niet (meer) de gewenste invloed op het besluitvormingsproces. Aan dit punt werd ook in het NRC-artikel dat begin januari verscheen aandacht besteed. In het algemeen wordt in het kader van het

(deel)programma Burgergerichte overheid ingezet op het terugdringen van procedures tussen overheid en burgers.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

5 Afstemming

Het concept van het Jaarplan 2023 is door de Raad aan JenV voorgelegd. De aanbiedingsbrieven voor de Staten-Generaal zijn binnen DGRR afgestemd.

Datum
8 februari 2023

6 Communicatie

De Rechtspraak heeft het Jaarplan 2023 op 7 februari 2023 gepubliceerd op de website www.rechtspraak.nl. In zijn nieuwjaarsrede op 16 januari 2023 heeft de voorzitter van de Raad al enkele onderwerpen uit het jaarplan ter sprake gebracht.

Ons kenmerk
4475312

7 Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

8 Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief van de Voorzitter van de Raad van 6 februari 2023.
2. Jaarplan Rechtspraak 2023.
3. Concept aanbiedingsbrief aan TK
4. Concept aanbiedingsbrief aan EK